

Trushkina N.V.

Institute of Industrial Economics
National Academy of Sciences of Ukraine

ORGANIZATION OF MARKETING ACTIVITY OF MINING ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF INSTABILITY IN DEMAND: METHODOLOGICAL AND INFORMATIONAL SUPPORT

Summary

The article clarifies the concept of «marketing activity coal enterprise» taking into account the characteristics of its functioning. Factors that affect the organization of processes of marketing activity coal enterprise are investigated. Analysis of indexes of marketing activity coal enterprises is made. Proposals to improve the methodological support of the organization of marketing activity of the coal-mining enterprises developed in the conditions of instability in demand, which include improvement of contractual relations with the various categories of consumers; the formation of the sales management system; rationale for the creation of a syndicate. The issues of information support the organization of marketing activity of mining enterprises investigated.

Keywords: coal mining enterprise, marketing activities, organization, methodological support, contractual relationships, different types of customers, marketing management system, mechanism, syndicate, information support.

УДК 336.72

ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Фісуненко П.А., Штипуляк А.А.

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

В статті представлено результати теоретичного дослідження змісту, особливостей прогнозування та планування діяльності підприємства, їх взаємозв'язок. Визначено напрямки досягнення ефективного використання ресурсів підприємства. Запропоновано методичний підхід до нормування і планування ресурсів підприємства в системі управління ефективністю виробництва. Розкрито сутність і завдання факторного аналізу, його алгоритм та методику.

Ключові слова: підприємство, прогноз, прогнозування, планування, ефективність, ресурси, факторний аналіз.

Постановка проблеми. В умовах реформування економіки України, впровадження ринкових відносин важливого значення набуває постійне вдосконалення управління виробництвом, яке значно залежить від передбачення перспективи розвитку, від прогнозу як засобу пізнання майбутнього. Прогнозування дозволяє запропонувати альтернативні шляхи та передбачити перспективи свого розвитку. Планування ж, в свою чергу, є одним з важливих частин підприємницької діяльності, яке створює основу для ефективної роботи підприємства. Успішна робота підприємства залежить від забезпеченості його необхідними ресурсами та їх ефективного використання. Для підвищення ефективності виробництва на підприємстві потрібно впроваджувати систему управління ефективністю виробництва. Направленість цієї системи – мінімізація ресурсів в кожній одиниці кінцевих результатів виробництва. Одним із інструментів являється факторний аналіз, результати якого використовуються в першу чергу для планування діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання прогнозування та планування в умовах

ринкових відносин постійно привертають увагу вчених. Відомі роботи таких зарубіжних дослідників, як Р. Аккоф, Петер Друккер, П. Котлер, Е. Ленд Пітер, М. Портер, А. Файоль, Д. Хан та ін. Роботи цих авторів присвячені, методам планування та прогнозування, технологіям розробки планів та прогнозів на підприємстві, аналізу ефективності прогнозування та планування діяльності підприємства, аналізу вимог споживача та діяльності конкурентів тощо. Сьогодні в Україні можна назвати науковців, в роботах яких розглядаються різноманітні проблеми прогнозування та планування, наприклад, М.А. Белов, В.Г. Васильков, Н.П. Гончарова, Б.Є. Грабовецький, О.Г. Дацій, Л.М. Драгун, О.С. Іванілов, Е.А. Зінь, В.О. Коростельов, В.Є. Москалюк, В.А. Сідун, Г.М. Тарасюк, М.Г. Твердохліб, В.М. Тимошенко, М.О. Турченко, Р.Б. Тянь, Т.О. Примаць, С.М. Покропивний, Ю.В. Пономарьова, Г.О. Швиданенко та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Не зважаючи на велику кількість публікацій, потребують подальших досліджень питання методичного забезпечення планування діяльності підприємства у напрямку

зростання ефективності використання ресурсів. Методика планування ресурсів має будуватися з урахуванням економічного закону зростання продуктивності праці, а також бути невід'ємним елементом (інструментом) системи управління ефективністю виробництва.

Мета статті. Розглянути сутність прогнозування та планування, їх роль у діяльності підприємства в сучасних ринкових умовах. Дослідити теоретичні підходи до визначення сутності ресурсів підприємства та напрямки їх ефективного використання. Запропонувати методичний підхід до планування ресурсів підприємства на основі результатів факторного аналізу ефективності їх використання.

Виклад основного матеріалу. Будь-яке управлінське рішення за своєю суттю є прогнозним, прогнозування створює фундаментальну основу підприємницької діяльності у будь-якій сфері. Прогнозування розвитку діяльності підприємства передбачає визначення факторів, що впливають на структуру і обсяг попиту, динаміку його змін. Розробка прогнозів і складання на їх підставі планів в умовах ринкової економіки є незмінною умовою виживання будь-якого підприємства.

В умовах ринку велике значення має передплановий аналіз можливих варіантів розвитку, дій у майбутньому, зовнішніх і внутрішніх чинників. Така робота називається прогнозуванням. За думкою В. А. Сідун, прогнозування є елементом внутрішньофірмового планування. Прогнозування передбачає вивчення перспектив окремих галузей національної економіки і цілих регіонів. Саме на цій основі найбільші компанії формують загальну мету розвитку компанії в цілому й окремих її підрозділів. Як елемент внутрішньофірмового планування прогнозування безпосередньо пов'язане з маркетингом і набирає форми ринкової стратегії фірми [4, с. 203].

Важливість планування виражена у відомому афоризмі: «Планувати або бути планованим». Сенс висловлення полягає у тому, що фірма, яка не уміє або не вважає за потрібне планувати свою діяльність, сама виявляється об'єктом планування, засобом для досягнення чужої мети. Планування – це суб'єктивна діяльність людей, яка на основі вивчення закономірностей, яких-небудь явищ і процесів (сторін суспільного життя), визначають їх розвиток (стан руху) в найближчі і віддалені періоди часу. Планування на підприємстві – це планування всіх його доходів і напрямів витрачання грошових коштів для забезпечення розвитку підприємства. Планування здійснюється за допомогою складання фінансових планів різного змісту і призначення залежно від завдань і об'єктів планування. На відміну від планування, прогнозування переважно спрямоване в майбутнє і, будучи складовою планування, суттєво відрізняється від останнього. Прогнозування – це система наукових досліджень кількісного та якісного характеру, спрямованих на з'ясування тенденцій розвитку об'єкта і пошук оптимальних шляхів досягнення цілей цього розвитку. Прогноз (від грецьк. – prognosis – передбачення) – це імовірнісне судження щодо стану будь-якого об'єкта або явища в майбутньому з відносно високим ступенем достовірності, зроблене на спеціальних наукових дослідженнях. Прогнозування застосо-

вується на попередньому (передплановому) етапі розроблення та сприяє виробленню концепції економічного розвитку об'єкту або явища на плановий період. Воно відіграє певну роль і на етапі реалізації плану, при оцінюванні досягнутих результатів, пошуку можливостей та напрямів додаткових управлінських впливів, призначених для ліквідації відхилень від окресленої планом траєкторії розвитку [1, с. 160].

На думку О. С. Іванілова, прогноз – це науково обґрунтована гіпотеза щодо ймовірного майбутнього стану економічної системи та економічних об'єктів і показників, що характеризують цей стан. Розробку, складання прогнозів називають прогнозуванням [2, с. 480].

Прогноз описує сферу і можливості, в рамках яких можуть бути сформульовані реальні завдання та цілі, встановлює проблеми, які мають стати об'єктом розробки в плані. Розробка прогнозу і формування портфеля замовлень в умовах ринку – взаємозв'язані стадії в рамках загального планування в межах підприємства, які мають специфіку. Розбіжності між ними полягають у тому, що сформований портфель замовлень відображає та втілює вже прийняте рішення, а прогноз – це пошук потенційного, реалістичного, економічно правильного рішення. Сформований портфель замовлень на підприємстві сприймається як результат усіх видів та етапів роботи, він повинен бути якісно однорідним і спрямованим на досягнення вибраної мети. Прогноз розкриває можливість різних варіантів розвитку, аналізує та обґрунтовує їх. У прогнозі можна розглянути різноманітні принципи економічної політики і поєднання об'єктивних та суб'єктивних, економічних і неекономічних факторів. Він не встановлює якихось конкретних завдань плану, але містить матеріал, який потрібен для їхнього розробки. Економічні прогнози можуть бути короткостроковими (до 3-х років), середньостроковими (5-7 років), довгостроковими (понад 10 років). При цьому організація діяльності щодо прогнозування вимагає забезпечення необхідних зустрічних потоків інформації [2, с. 481].

Суть планування полягає в розробці та обґрунтуванні цілей, визначені найкращих методів і способів їх досягнення при ефективному використанні всіх видів ресурсів, необхідних для виконання поставлених завдань і встановленні їх взаємодії. В процесі планування кожне підприємство повинно відповісти на такі запитання: що повинно бути зроблено і для чого? Коли це буде зроблено і хто його буде робити? Де це буде зроблено, і що для цього необхідно? Вирішення цих питань є функцією планування, яка слугує основою для прийняття рішень та являє собою управлінську діяльність, що передбачає розробку цілей і завдань управління виробництвом, а також визначення шляхів реалізації планів для досягнення поставлених цілей. Процес планування діяльності підприємств включає багато складових: виробництво і реалізація продукції, її собівартість, забезпеченість трудовими, матеріальними і фінансовими ресурсами, фінансові результати роботи, фінансовий стан підприємства, його інвестиційна діяльність. Саме це і є об'єктами планування діяльності підприємств, які розглядаються як єдине ціле і через які розкривається його предмет. Оскільки планування

являє собою процес підготовки рішень про цілі, способи і методи їх досягнення шляхом цілеспрямованої порівняльної оцінки різних альтернативних варіантів дій в передбачуваних умовах, і їх прийняття завжди пов'язано із використанням ресурсів, то ресурси підприємства і являються в більшій мірі предметом планування на підприємстві [3, с. 15].

Термін «ресурс» – означає запас, джерело. До ресурсів відносяться запаси та джерела сировини, матеріалів, майно та грошові кошти, праця. Ресурси – це сукупність матеріальних і нематеріальних елементів, які прямо чи опосередковано беруть участь у виробничому процесі [10, с. 43].

На нашу думку, при плануванні діяльності підприємства потрібно перш за все розглядати виробничі ресурси, а саме основні засоби, оборотні кошти та трудові ресурси. В цьому контексті під основними засобами треба розуміти одноразові капітальні витрати, що пов'язані з виробництвом продукції, які зберігають свою натуральну форму протягом тривалого часу і переносять свою вартість частинами на вартість випущеної продукції. Оборотні кошти також представляють собою одноразові капітальні витрати, що авансуються (чи мають в розпорядженні) для створення (утримання) оборотних виробничих фондів і фондів обертання, що забезпечують безперервність виробництва і реалізації продукції. Трудові ресурси, певним чином, також можна розглядати як одноразові капітальні витрати, які підприємство здійснює для забезпечення виробничого процесу. Окрім поточних витрат, пов'язаних з використанням трудових ресурсів (заробітна плата і нарахування), підприємство також здійснює і капітальні, які не включаються до собівартості – це можуть бути витрати на пошук персоналу, на його навчання і підвищення кваліфікацій, на створення умов праці та житлових умов, рекреацію та оздоровлення і т.д.

Логіка віднесення основних засобів, оборотних коштів та трудових ресурсів до категорії одноразових капітальних витрат полягає в тому, що в них спільна природа, походження, – це кошти, капітал, який підприємство авансує в свою діяльність. «Одноразовість» та «капітальність» цих витрат полягає в тому, що вони здійснюються в один момент часу в значному обсязі (купівля обладнання, будівель, споруд, виробничих запасів, персоналу), а відшкодовуються вони частинами

(амортизацією, списанням частини виробничих запасів на собівартість виготовленої в певному періоді продукції і т.д.) протягом тривалого часу. Значна їх частина залишається на балансі підприємства (капіталізується) у вигляді ресурсів, невідшкодованих витрат, невикористаних витрат (термін з управлінського обліку).

В основу планування ресурсів підприємства слід покласти закон зростання продуктивності (ефективності) праці, сформульований К. Марксом. «Підвищення продуктивності праці полягає саме в тому, що частка живої праці зменшується, а частка минулої праці (втіленої в засобах виробництва) – збільшується, але збільшується таким чином, що загальна сума праці в кожній одиниці продукту зменшується» [13, с. 286]. Необхідність мінімізації ресурсів в кожній одиниці продукції витікає також із законів зростання потреб і відносно обмеженості ресурсів (рис. 1).

Важливо зазначити, що підвищення продуктивності праці (ефективності виробництва) свідчить про випереджальне зростання обсягу кінцевих результатів виробництва порівняно зі зростанням витрат праці (живої і минулої). Цей принцип також необхідно використовувати при плануванні діяльності підприємства.

Таким чином, ефективне використання ресурсів – найважливіший фактор забезпечення платоспроможності, кредитоспроможності й фінансової стабільності підприємства, підтримки його конкурентоспроможності, формування достатніх ресурсів для розвитку й одержання достатнього прибутку. Ефективність використання ресурсів залежить від таких факторів, як НТП і впровадження його досягнень у виробництво, удосконалення організації виробництва, підвищення якості продукції, вдосконалення планування і підвищення автоматизації виробництва, оптимізація поточних витрат.

Для вирішення завдання підвищення ефективності виробництва на підприємствах необхідно впроваджувати відповідну систему – систему управління ефективністю виробництва. Діяльність цієї системи має бути спрямована на постійну мінімізацію ресурсів в кожній одиниці кінцевих результатів виробництва. З точки зору системного підходу, запропонований механізм представляє собою сукупність цілей, критеріїв, методів і функцій, спроєктованих у відповідності з економічними законами як інструменти, необхідні для досягнення цілі. Цей механізм створюється для того, щоб витрати ресурсів на підприємстві були мінімальними та включає в себе комплекс заходів (технічних, технологічних, організаційних, соціальних, економічних), спрямованих на мінімізацію ресурсів (основних засобів, оборотних коштів, трудових ресурсів) в кожній одиниці кінцевих результатів.

Одним із інструментів зазначеної системи управління ефективністю виробництва є аналіз, методичне забезпечення якого будується, перш за все, на факторному аналізі. Факторний аналіз – це методика комплексного системного вивчення і оцінки впливу факторів на величину результативних показни-

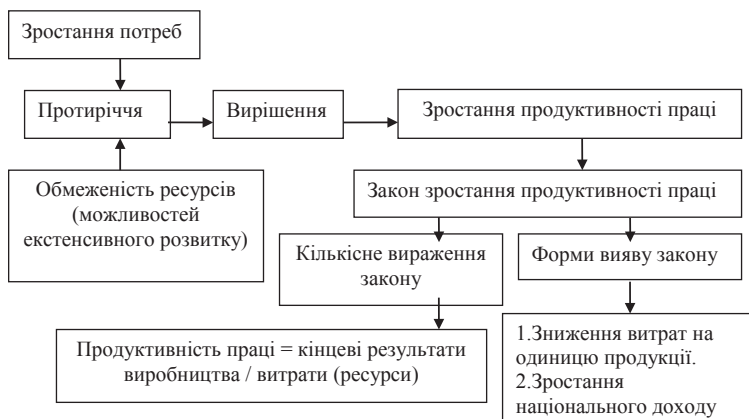

Рис. 1. Форми вияву і кількісне вираження закону зростання продуктивності (ефективності) праці

ків. Роль факторного аналізу в управлінні економічними системами полягає в тому, що він дає можливість формувати та змінювати параметри досліджуваного об'єкта шляхом відповідного підбору та коригуванням чинників, які їх обумовили. Факторний аналіз є складовою балансового методу планування, передбачає узгодження всього обсягу витрат та кожного з елементів із джерелами їх фінансування. Методика факторного аналізу універсальна, може використовуватись для аналізу всіх сфер діяльності підприємства, і, перш за все, для планування.

В реальних умовах виробництва, у реальному масштабі часу змінюються кінцеві результати та ресурси підприємства. Ці зміни приймаються в якості факторів першого роду, які будуть розглядатися безпосередньо при проведенні факторного аналізу. До факторів другого роду відносяться дії осіб, відповідальних за ефективне використання ресурсів (хто винен? у зниженні ефективності використання ресурсів). Фактори другого роду виявляються на основі аналізу повноважень і відповідальності безпосередніх виконавців, проведеного управлінським персоналом.

В основу факторного аналізу та оцінки ефективності використання ресурсів підприємства покладено алгоритм:

$$E_p = I_p / I_{кр} \tag{1}$$

де I_p ; $I_{кр}$ – відповідно, індекс ресурсів, індекс кінцевих результатів діяльності підприємства.

Безліч можливих результатів розрахунку співвідношення (1) формалізували і відобразили у вигляді діаграми (рис. 2). На вертикальній осі відкладали зміну кінцевих результатів виробництва. Причому вгору фіксували зростання кінцевих результатів ($I_{кр} > 1$) і при цьому відкладали $I_{кр} - 1$; вниз від «1» – зниження обсягів виробництва кінцевих результатів, тобто коли $I_{кр} < 1$, відкладали $1 - I_{кр}$. На горизонтальній осі відкладали зміну ресурсів підприємства. Причому вправо від «1» фіксували зростання ресурсів, тобто випадки, коли $I_p > 1$, відкладали $I_p - 1$. Ліворуч від «1» – зниження ресурсів (тобто, коли $I_p < 1$), відкладали $1 - I_p$.

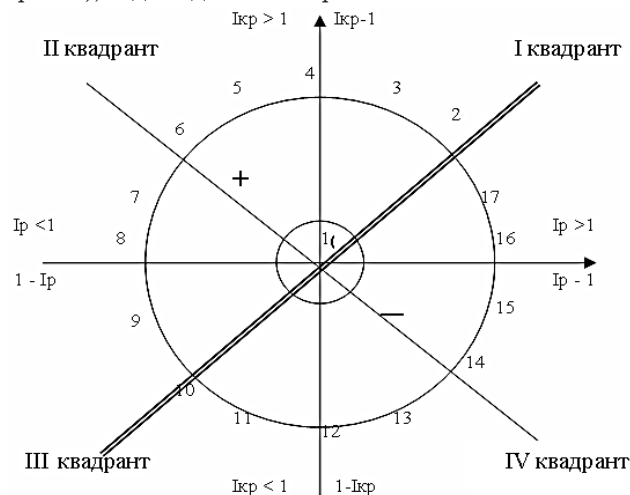

Рис. 2. Співвідношення між змінними ресурсами (I_p) і кінцевими результатами ($I_{кр}$)

Таким чином, отримали 17 типів множин точок результатів розрахунку співвідношення (1) між

$I_{кр}$ і I_p . З них виявилось 7 типів співвідношення, при яких в результаті зміни чисельника і знаменника у часі в кожній одиниці кінцевих результатів ресурсів стало менше (ніж у базовому варіанті). Це безліч точок в секторі 3, на лінії 1-4, у секторі 5, на лінії 1-6, у секторі 7, на лінії 1-8, в секторі 9. Тут результати співвідношення інформують користувача про зростання ефективності використання ресурсів, в порівнянні з базовим варіантом. Крім цього, є 10 типів результатів розрахунку співвідношення (1) між мінливими кінцевими результатами виробництва і змінними ресурсами, при яких в кожній одиниці кінцевих результатів ресурси збереглися на колишньому рівні, або зросли порівняно з базовим варіантом. Це в точці «1», безліч точок на лінії 1-10, в секторі 11, на лінії 1-12, в секторі 13, на лінії 1-14, в секторі 15, на лінії 1-16, в секторі 17, на лінії 1-2. Тут результати відносини інформують про зниження ефективності використання ресурсів підприємства, порівняно з базовим варіантом. При цьому контрольний орган визначає центри відповідальності (особи, група осіб) за невірно прийняті в минулому технічні, технологічні, організаційні, економічні, соціальні рішення, які розробляють рекомендації щодо усунення факторів, що негативно впливають на економіку підприємства і використання ресурсів. Кожен тип відносин має свій алгоритм оцінки, який наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Умови, алгоритм факторної оцінки, оцінка ефективності використання ресурсів підприємства

№	Умови		Алгоритм оцінки	Точка (Т) лінія (Л) сектор (С)	Оцінка «+» – ефективно, «-» – неефективно
1.	$I_{кр}=1$	$I_p=1$	$\{I_{кр}-1; 1-I_{кр}\} = \{I_p-1; 1-I_p\}$	Т.1	-
2.	$I_{кр}>1$	$I_p>1$	$I_{кр}-1=I_p-1$	Л. 1-2	-
3.	$I_{кр}>1$	$I_p>1$	$I_{кр}-1>I_p-1$	С.3	+
4.	$I_{кр}>1$	$I_p=1$	$I_{кр}-1>\{I_p-1; 1-I_p\}$	Л. 1-4	+
5.	$I_{кр}>1$	$I_p<1$	$I_{кр}-1>1-I_p$	С. 5	+
6.	$I_{кр}>1$	$I_p<1$	$I_{кр}-1=1-I_p$	Л. 1-6	+
7.	$I_{кр}>1$	$I_p<1$	$I_{кр}-1<1-I_p$	С. 7	+
8.	$I_{кр}=1$	$I_p<1$	$\{I_{кр}-1; 1-I_{кр}\}<1-I_p$	Л. 1-8	+
9.	$I_{кр}<1$	$I_p<1$	$1-I_{кр}<1-I_p$	С. 9	+
10.	$I_{кр}<1$	$I_p<1$	$1-I_{кр}=1-I_p$	Л. 1-10	-
11.	$I_{кр}<1$	$I_p<1$	$1-I_{кр}>1-I_p$	С. 11	-
12.	$I_{кр}<1$	$I_p=1$	$1-I_{кр}>\{I_p-1; 1-I_p\}$	Л. 1-12	-
13.	$I_{кр}<1$	$I_p>1$	$1-I_{кр}>I_p-1$	С. 13	-
14.	$I_{кр}<1$	$I_p>1$	$1-I_{кр}=I_p-1$	Л. 1-14	-
15.	$I_{кр}<1$	$I_p>1$	$1-I_{кр}<I_p-1$	С. 15	-
16.	$I_{кр}=1$	$I_p>1$	$\{I_{кр}-1; 1-I_{кр}\}<I_p-1$	Л. 1-16	-
17.	$I_{кр}>1$	$I_p>1$	$I_{кр}-1<I_p-1$	С. 17	-

Планування як елемент системи управління ефективністю використання ресурсів має відповідати таким вимогам:

- нормування і планування як метод управління, повинні «працювати» в системі управління

ня ефективністю використання ресурсів підприємства;

- нормування і планування ресурсів повинно проводитися «для себе»;
- норма і план (ліміт) ресурсів і витрат повинні бути досяжними, але по мірі освоєння норми і ліміти повинні обов'язково переглядатися у бік посилення;
- методика розрахунку норм і лімітів ресурсів і витрат повинна бути простою і не містити суб'єктивних елементів.

Методика факторного аналізу надає користувачеві граничні умови співвідношення між змінними кінцевими результатами і змінними ресурсами. Крім цього, ця методика дає гаму напрямів підвищення ефективності використання ресурсів підприємства, а саме: з рис. 2 видно, що лінія 10-1-2 являє собою сукупність порогових значень планових величин ресурсів, необхідних для виробництва продукції, дотримання яких обов'язково сприятиме зростанню ефективності використання ресурсів (рис. 3).

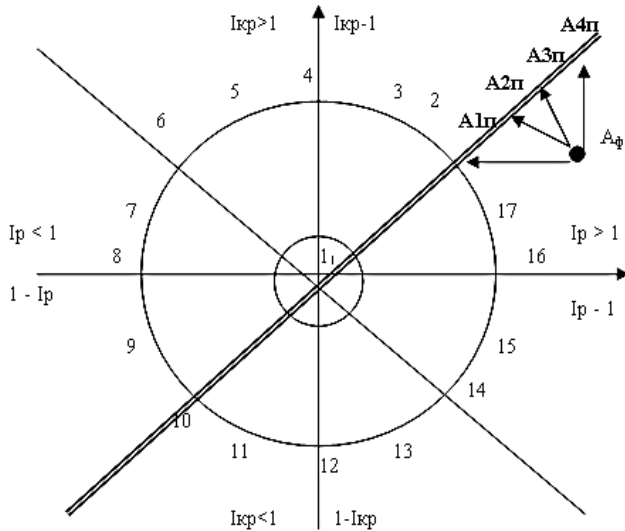

Рис. 3. Інформація про напрямки досягнення ефективного використання ресурсів підприємства

Обов'язковим для зазначених вище розрахунків є умови, при яких:

тобто:
$$\frac{I_{кр} > I_p, \quad KР^{пл} > P^{пл}}{KР^t > P^t}$$

звідси:
$$KР^{пл} \times P^t > KР^t \times P^{пл}$$

Плановий розмір ресурсів (абсолютна величина) визначається:

$$P^{пл} < \frac{KР^{пл} \times P^t}{KР^t}, \tag{2}$$

Запропонована методика нормування і планування ресурсів дозволяє розробляти кілька варіантів планів (варіативність планування). При цьому плановий розмір ресурсів залежить від планового обсягу виробництва, який може задаватися кількома варіантами (в залежності від ситуації на ринку). Обов'язковою умовою досягнення ефективного використання ресурсів є дотримання наступної нерівності:

$$PЕ^{пл} < PЕ^t,$$

тобто ресурсоемкість кінцевих результатів у плановому періоді обов'язково повинна бути нижче аналогічного показника у звітному періоді.

Для створення кількох варіантів планів доцільно складати матрицю (табл. 2).

Висновки і пропозиції. В статті визначено сутність і завдання прогнозування та планування діяльності підприємства, основна мета яких полягає у створенні потенціалу для виживання підприємства в умовах динамічної зміни зовнішнього середовища, що породжує невизначеність перспективи. Ефективне функціонування підприємства в сучасних умовах неможливе без використання в управлінні методів прогнозування та планування. Предметом планування на підприємстві являються ресурси. Ефективне використання ресурсів є одним з важливих факторів підвищення ефективності виробництва.

Для підвищення ефективності виробництва на підприємствах необхідно впроваджувати систему управління ефективністю виробництва. Метою цієї системи є мінімізація ресурсів на виробництво одиниці продукції. Одним із інструментів зазначеної системи є аналіз, методичне забезпечення якого будується на факторному аналізі. Результати факторного аналізу дають можливість розраховувати планові розміри ресурсів, дотримуватись вимог закону зростання продуктивності (ефективності) праці. Для таких розрахунків запропоновано відповідний методичний підхід. В свою чергу факторний аналіз є складовою балансового методу планування, методика якого універсальна, вона дає безліч напрямів підвищення ефективності використання ресурсів підприємства та дозволяє розробляти декілька варіантів планів. Для досягнення ефективного використання ресурсів ресурсоемкість кінцевих результатів у плановому періоді обов'язково повинна бути нижче аналогічного показника у звітному періоді.

Таблиця 2

Матриця визначення ефективного розміру ресурсів і витрат підприємства

Кінцеві результати	Ресурси	P_1	P_2	P_i
	P_0	$P_1 < \frac{KР_j \times P_0}{KР_0}$	$P_2 < \frac{KР_j \times P_0}{KР_0}$	$P_i < \frac{KР_j \times P_0}{KР_0}$
$KР_0$	PE_{00}	PE_{10}	PE_{20}	PE_{i0}
$KР_1$	PE_{01}	PE_{11}	PE_{21}	PE_{i1}
$KР_2$	PE_{02}	PE_{12}	PE_{22}	PE_{i2}
.....
$KР_j$	PE_{0j}	PE_{1j}	PE_{2j}	PE_{ij}

де $KР_0$ – кінцеві результати базового (звітного) періоду;

$KР_1, KР_2, \dots, KР_j$ – планова величина кінцевих результатів (інформація служби маркетингу);

P_0 – величина ресурсів базового (звітного) періоду;

P_1, P_2, \dots, P_i – розрахункові величини ресурсів планового періоду (варіанти розрахунків 1, 2, ..., i).

Список літератури:

1. Економіка підприємства: [підручник] / Швиданенко Г. О., Васильков В. Г., Гончарова Н. П. та ін. – К.: КНЕУ, 2009. – 598 с.
2. Іванілов О. С. Економіка підприємства: [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / О. С. Іванілов. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.
3. Тарасюк Г. М. Планування діяльності підприємства: [навчальний посібник] / Г. М. Тарасюк, Л. І. Шваб. – К.: «Каравела», 2005. – 312 с.
4. Сидун В. А. Економіка підприємства: [учебное пособие] / В. А. Сидун, Ю. В. Пономарева. – Харьков: ХДУХТ, 2006. – 261 с.
5. Грабовецький Б. Є. Планування та економічне прогнозування: [навчальний посібник] / Б. Є. Грабовецький. – Вінниця: ВНТУ, 2013. – 66 с.
6. Покропивний С. М. Економіка підприємства: [підручник] / С. М. Покропивний. – Київ: КНЕУ, 2001. – 528 с.
7. Рязанцева В. В. Аналіз формування та використання прибутку підприємства / Статистика України. – 2007. – С. 40-43.
8. Москалюк В. Є. Планування діяльності підприємства: [навчальний посібник] / За заг. ред. В. Є. Москалюка. – К.: КНЕУ, 2005. – 384 с.
9. Белов М. А. Планування діяльності підприємства: [навчальний посібник для сам. вивч. дисцип.] / М. А. Белов, Н. М. Євдокимова та ін. – К.: КНЕУ, 2002. – 45 с.
10. Довгаль Н. С. Ресурсний потенціал підприємства: теоретичні основи / Н. С. Довгаль / Науково-технічна інформація. – 2009. – С. 42-45.
11. Єщенко П. С. Сучасна економіка: [навчальний посібник] / П. С. Єщенко, Ю. І. Палкін. – Київ: Вища школа, 2005. – 327 с.
12. Драгун Л. М. Удосконалення аналізу ефективності використання обігових коштів підприємства / Драгун Л. М., Левченко В. Ф., Бондаренко О. Л. // Фінанси України, 1998. – № 12. – С. 12-21.
13. Маркс К. Капітал / Маркс К., Энгельс Ф. // Сочинения. – 2-е изд. – М.: Государственное издательство политической литературы, 1955 – 1981 гг. – Т. 25. – Ч. II – 286 с.

Фисуненко П.А., Штыпуляк А.А.

Приднепровская государственная академия строительства и архитектуры

ПРОГНОЗИРОВАНИЕ И ПЛАНИРОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация

В статье представлены результаты теоретического исследования содержания, особенностей прогнозирования и планирования деятельности предприятия, их взаимосвязь. Определены направления достижения эффективного использования ресурсов предприятия. Предложен методический подход к нормированию и планированию ресурсов предприятия в системе управления эффективностью производства. Раскрыты сущность и задачи факторного анализа, его алгоритм и методика.

Ключевые слова: предприятие, прогноз, прогнозирование, планирование, эффективность, ресурсы, факторный анализ.

Fisunenکو P.A., Shtipuliak A.A.

Prydniprovs'ka State Academy of Civil Engineering and Architecture

FORECASTING AND PLANNING AS A TOOL OF INCREASE OF EFFICIENCY OF ACTIVITY OF THE ENTERPRISE

Summary

The results of theoretical content research, forecasting features and activities of the company planning and their interconnection are presented in this article. Directions of achievement on effective resources use are defined. Methodical approach to normalization and planning of resources of company in production efficiency management system are suggested. The essence of the problem and factor analysis, his algorithm and methodology.

Keywords: enterprise, forecast, forecasting, planning, efficiency, resources, factorial analysis.